

Statenvoorstel nr. PS/2021/1103154

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij
18 mei 2021	2021/0129340	H. Vorenkamp, telefoon 038 499 90 95 e-mail: H.Vorenkamp@overijssel.nl

---

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Perspectiefnota 2022

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit nr. **PS/2021/1103154** (bijgevoegd)
- II. Overzicht budgettaire gevolgen van de 13e wijziging van de Begroting 2021 (bijgevoegd)
- III. Uitgangspunten investeringen in infrastructuur (bijgevoegd)

Samenvatting van het voorgestelde besluit

De Perspectiefnota is het strategische document binnen de Planning- & Controlcyclus. Hierin legt u, naast schetsen van de ontwikkelingen op de lange termijn, de uitgangspunten vast voor de Begroting 2022. Met deze Perspectiefnota zijn we op de helft van de coalitieperiode. Een natuurlijk moment om terug én vooruit te blikken. De focus in deze Perspectiefnota ligt met name op de toekomst. We gaan krachtig voorwaarts met optimisme en realisme waarbij we te maken hebben het herstel na de coronacrisis, de stikstofcrisis en het feit dat onze financiën krappere worden. De Perspectiefnota 2022 is digitaal en kunt u raadplegen via de algemene portal:

[Welkom op de Staat van Overijssel](#)

Perspectiefnota 2022

De Perspectiefnota 2022 markeert de helft van deze coalitieperiode. Een natuurlijk moment om terug én vooruit te blikken. Wat hebben we halverwege bereikt, waar zijn we trots op en wat gaat er wellicht anders dan we hadden voorzien en wat hebben we daarvan geleerd? In deze Perspectiefnota richten we nadrukkelijk onze blik naar voren. Waar gaan we de resterende coalitieperiode op in zetten: waar maken we als provincie het verschil, wat is het perspectief na corona en wat willen we agenderen ook na deze coalitieperiode? In dit Statenvoorstel beschrijven we de hoofdlijnen. Op de website treft u een volledige weergave van de terug- en vooruitblik.

Met een ambitieus coalitieakkoord als onderlegger zijn we voortvarend aan de slag gegaan met de volgende zeven hoofdpunten voor Overijssel: krachtige economie; goede bereikbaarheid; hitte, droogte en wateroverlast; energietransitie; aantrekkelijk wonen en ruimte; vitaal landelijk gebied; en samenleven in Overijssel. Vanaf het begin zijn we met verschillende ontwikkelingen geconfronteerd: stikstof, corona en, mede hierdoor, verminderde budgettaire perspectieven. We zijn tevreden met de resultaten die we – in tijden van crises – hebben gerealiseerd. Deze resultaten zijn volop zichtbaar, zoals we in ons jaarverslag 2020 hebben laten zien. Samenwerking staat aan de basis van vele geslaagde initiatieven, zoals de regiodeals, de woonagenda's, afspraken over de N35 conform de Marsroute, de concept RES'sen, het gezamenlijke aanbod van de decentrale overheden aan het nieuwe kabinet, de Overijsselse aanpak van de coronacrisis en de gebiedsgerichte aanpak stikstof.

We zijn goed op weg met de uitvoering van ons coalitieakkoord. Dat geeft ons een stevige basis om de resterende coalitieperiode samen krachtig voort te bouwen aan Overijssel. Met optimisme en realisme van wat we kunnen bereiken gaan we hiermee aan de slag. Daarbij putten we ook uit de nieuwe perspectieven en leerpunten die we de afgelopen periode hebben opgedaan, waaronder het toenemend belang van een gebiedsgerichte aanpak. In deze Perspectiefnota laten we zien hoe we deze nieuwe perspectieven en leerpunten in ons denken en handelen oppakken. Deze Perspectiefnota richt zich

immers met name op de toekomst: de resterende coalitieperiode en de belangrijke mijlpalen die we komende twee jaar realiseren. Ook werpen we onze blik verder vooruit ná deze twee jaar en de belangrijke vraagstukken en uitdagingen die dan spelen. Die willen we de komende twee jaar zo scherp mogelijk in beeld brengen, zodat de volgende coalitie daarin tot eigen afwegingen en keuzes kan komen.

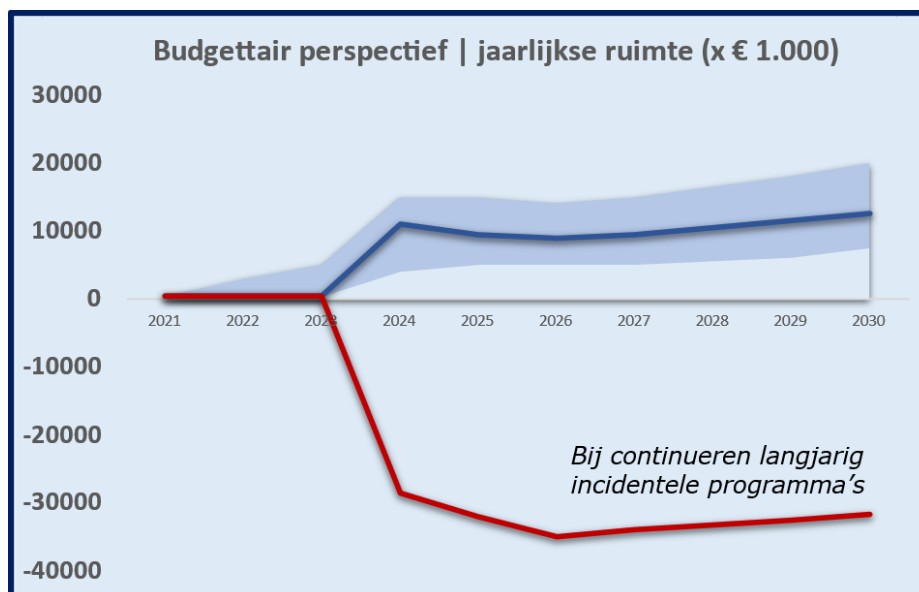
Overijssel ontcijferd

Gelijktijdig met de Perspectiefnota 2022 komt Overijssel Ontcijferd beschikbaar. Met Overijssel Ontcijferd wordt een verdieping meegegeven aan de set van kengetallen en specifieke thema's. De nadruk ligt hierbij op inzicht in trends en ontwikkelingen in plaats van verantwoording. Dit keer is corona het hoofdthema van Overijssel Ontcijferd. De publicatie vindt u via: <https://www.kennishuboverijssel.nl/>.

Toekomst provinciale financiën

De afgelopen jaren investeerden we veel in Overijssel. Ook deze coalitieperiode hebben we een forse investeringsimpuls van € 305 miljoen in gang gezet. Daarbovenop hebben we extra middelen vrijgemaakt voor onze corona aanpak. Deze investeringen konden en kunnen we ons veroorloven omdat we na de verkoop van Essent in 2009 een behoorlijke spaarpot hadden. Deze eenmalige Essentmiddelen zijn nu grotendeels uitgegeven, bestemd of belegd in revolverende fondsen. Dat betekent dat we de komende jaren niet langer op onze reserves kunnen teren en we onze uitgaven meer zullen moeten gaan baseren op onze structurele inkomsten. Inkomsten die volop met onzekerheden zijn omgeven. Bij deze perspectiefnota verwerken we bijvoorbeeld al aanzienlijke tegenvallers op onze dividendinkomsten.

We zijn de afgelopen jaren gewend geraakt aan de incidentele impulsen op de volle breedte van ons beleid (circa € 31 miljoen per jaar). Tegelijkertijd weten we dat de maatschappelijke opgaven en transities om een forse inzet van ons (blijven) vragen. Als we echter ons huidige uitgavenpatroon zouden voortzetten, dan zouden we in de volgende coalitieperiode € 30 miljoen per jaar te kort komen. Hierbij is dan nog geen rekening gehouden met de structurele vervangingsopgave, waar we meer duiding op geven in deze perspectiefnota.

We voorzien dat we fundamentele keuzes zullen moeten maken. Wat gaan en blijven we doen? En ook: wat gaan we niet meer doen? Hoe kunnen we toch investeringskracht mobiliseren? De noodzaak hiertoe zal nog in mindere mate gelden voor de komende twee jaar, maar wel voor de volgende coalitieperiode. We vinden het belangrijk om hier duidelijk over te zijn. Omdat we verder kijken dan deze periode. En omdat we weten dat onze partners en uiteindelijk dus ook onze inwoners dit zullen merken. Met dit in het achterhoofd maken we bij nu al keuzes en we dagen u uit om hierover met ons in gesprek te gaan.

De komende twee jaar willen we benutten om de consequenties en (on)mogelijkheden in kaart te brengen, zodat een nieuwe coalitie de juiste uitgangspositie heeft om keuzes te maken. Ook inventariseren we mogelijkheden om slim te kunnen blijven investeren met behoud van een gezonde financiële positie, nu en in de toekomst. Bij deze perspectiefnota nemen we hierin een eerste stap met het voorstel om de afschrijvingsmethodiek toe te passen op nieuwe investeringen in eigen infrastructuur. We lichten de methodiek en afwegingen daaromtrent uitgebreid toe in de perspectiefnota en leggen de uitgangspunten voor investeringen in infrastructuur ter besluitvorming aan u voor (zie bijlage III).

Budgettair perspectief

Dat het financieel perspectief verandert is terug te zien in het budgettair perspectief, dat de ruimte weergeeft voor de komende vier begrotingsjaren. De autonome ontwikkelingen, waaronder de fors lagere dividendinkomsten, leggen een zware wissel op het budgettair perspectief. In totaal loopt het negatieve effect hiervan op tot ruim € 14,5 miljoen in 2025. Hiermee is de ruimte die we met de herprioritering hadden vrijgespeeld in feite verdampt en is de ruimte voor nieuwe voorstellen nog zeer beperkt.

Met het oog op deze ontwikkelingen en de hiervoor geschetste toekomst van de provinciale financiën hebben we kritisch gekeken naar het ambitieniveau van de aanvullende voorstellen. Per saldo is het effect op het budgettair perspectief daarmee beperkt gebleven. Ook stelt het ons in staat om nu voor de volgende coalitieperiode nog eens € 10 miljoen extra te reserveren.

Echter presenteren we voor het eerst niet voor elk jaar een sluitende begroting. In het jaar 2023 is het tekort € 12,3 miljoen. Het geeft vooral aan dat het signaal dat we hiervoor hebben geschetst ook concreet kan worden. Wij zullen bij de Begroting 2022 komen met een jaarlijks op totaal sluitend budgettair perspectief.

Met een ruimte van € 18,7 miljoen in de Algemene Reserve (AR) en de negatieve jaarschijf in 2023 van € 12,3 miljoen, resteert in deze coalitieperiode circa € 6,4 miljoen. Wij stellen voor deze middelen achter de hand te houden voor de geschetste PM-posten in deze perspectiefnota. Voor de volgende coalitieperiode is de ruimte in de jaarschijven ongeveer € 10 miljoen per jaar. Het structurele saldo is naar verhouding zeer gering (minder dan € 1 miljoen).

Algemene reserve	2021	2022	2023	2024	2025
Ruimte structureel	-1.082	7.085	975	670	540
Ruimte incidenteel	1.082	-7.085	-13.290	10.764	8.810
Ruimte saldo	18.673	0	0	11.434	9.350
<i>Gereserveerd volgende coalitieperiode</i>				<i>50.000</i>	
Ontwikkeling Algemene reserve	18.673	18.673	6.358	67.792	77.142

Financiële ontwikkelingen en voorstellen

In de perspectiefnota, hoofdstuk budgettair perspectief hebben we alle voorstellen uitgewerkt. In dit Statenvoorstel lichten we de belangrijkste niet-beïnvloedbare mutaties en alle beïnvloedbare mutaties uit. Deze zijn ook separaat verwerkt in het dictum.

Uitgangspunten budgettair perspectief

Wij hanteren bij het opstellen van het budgettair perspectief standaard de volgende uitgangspunten:

- Wij ramen conform het voorzichtigheidsprincipe alleen voor de eerstvolgende jaarschijf de structurele doorwerking van een eventuele positieve accresontwikkeling. Negatieve accresontwikkelingen verwerken we gelijk meerjarig. De raming baseren we op de laatst bekende circulaire.
- Wij ramen in lijn met de raming van de accresontwikkeling alleen de structurele doorwerking van de indexatie op de eerstvolgende jaarschijf (nu 2022). Voor de indexatie gaan we uit van het laatst bekende indexpercentage (HCIP conform CBP).
- Wij ramen de opbrengsten uit de motorrijtuigenbelasting (MRB) op basis van de gegevens die wij begin van elk jaar ontvangen van de Belastingdienst. Bij de Monitor II verwerken we eventuele meevallers of tegenvallers.
- Wij ramen onze dividendinkomsten voor 60% structureel en 40% incidenteel.
- Bij nieuwe investeringen in eigen infrastructuur hanteren we conform de uitgangspunten investeringen in infrastructuur (bijlage III) de afschrijvingsmethodiek. Dit betekent dat we de structurele lasten van een dergelijke investering opnemen in het budgettair perspectief. Bij deze perspectiefnota reserveren we deze lasten, op de precieze toedeling aan de begroting komen we bij de Begroting 2022 bij u terug.

In uitzondering op bovenstaande stellen we voor om bij deze perspectiefnota gezien de onzekerheden omtrent het provinciefonds bij deze perspectiefnota geen accresontwikkeling te ramen.

Niet beïnvloedbare mutaties

a. Provinciefonds

De ontwikkeling van het provinciefonds is op de middellange en lange termijn onzeker. We zijn vanwege de trap-op-trap-af systematiek afhankelijk van de uitgaven van het Rijk en de keuzes van een nieuw kabinet. Voorzichtigheidshalve stellen wij voor om bij deze perspectiefnota niet uit van een accresstijging. Mede op basis van de nog te verschijnen meicirculaire komen we hierop terug bij de Begroting 2022.

b. Rente BNG

In 2015 en 2016 hebben wij via twee tranches een hybride lening van € 74,5 miljoen verstrekt aan de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), beide met een looptijd van 5 jaar. In maart 2021 heeft BNG ons medegedeeld dat Tranche A (€ 49,5 miljoen) niet wordt afgelost in 2021. Dit betekent dat wij in elk geval voorlopig rente blijven ontvangen. BNG heeft jaarlijks de mogelijkheid om de lening(delen) alsnog af te lossen. Om deze reden stellen wij voor de rente-inkomsten jaarlijks als incidentele baat in de begroting op te nemen. Dit betekent een extra incidentele baat van € 0,78 miljoen in 2021 en € 0,47 miljoen in 2022.

c. AFR storting Enexis

In 2020 heeft u ingestemd met het verstekken van de lening aan Enexis (kenmerk 2020/0/1101241). Bij de Perspectiefnota 2021 is voor het afdekken van deze lening in de Algemene Financieringsreserve een structurele storting opgenomen van € 2,5 miljoen. Afgesproken is om de storting in de Algemene Financieringsreserves bij deze Perspectiefnota opnieuw te beoordelen op basis de uiteindelijke leningsvoorwaarden. Uitgaande van een stortingsperiode van 30 jaar en de huidige rente-inkomsten kan de jaarlijkse storting worden teruggebracht tot € 1,1 miljoen per jaar. Samen met de rente-inkomsten van jaarlijks € 2,1 miljoen zal daarmee de totale afdekking in de AFR na 30 jaar zijn gerealiseerd. De lagere storting levert een structureel voordeel op van € 1,4 miljoen vanaf 2021.

d. Indexeringen

Jaarlijks indexeren we de structurele budgetten in onze begroting om kostprijsstijgingen te kunnen dekken. Aanvullend stellen we u voor om vanaf 2022 het budget voor vervangingsinvesteringen ook te indexeren. Daarmee zorgen we, mede met het oog op de forse vervangingsopgave de komende jaren, dat het beschikbare structurele budget meegroeit met de kostprijsstijgingen.

e. Zwartewaterbrug

Als onderdeel van de Corona Herstel- en transitieaanpak hebben we de vervanging van de Zwartewaterbrug opgenomen. Deze brug in Hasselt is op termijn aan vervanging toe. Wij werken momenteel aan een verkenning wat resulteert in een overzicht van opties om de brug geschikt te maken aan de eisen voor toekomstig gebruik. We leggen hierover een separaat investeringsvoorstel aan u voor. De kosten voor het vervangen van de Zwartewaterbrug (hoofddrijbaan en parallelweg) zijn voorlopig geraamd op € 65 miljoen. De kosten voor een planstudie die hier aan vooraf gaat zijn geraamd op € 1 miljoen.

Zoals aangegeven in de Corona Herstel- en transitieaanpak is op dit moment geen dekking aanwezig voor de vervanging van de Zwartewaterbrug en zouden we u een dekkingsvoorstel doen bij deze Perspectiefnota in relatie tot de volledige vervangingsopgave. In de uitgangspunten voor investeringen in infrastructuur hebben we aangegeven dat we, ondanks dat de vervanging van de Zwartewaterbrug in feite een vervangingsinvestering is, voor deze investering de uitgangspunten van 'nieuwe investeringen in eigen infrastructuur' hanteren. Dit betekent dat de investering leidt tot een structurele afschrijvingslast.

Op basis van de geschatte kosten en de huidige afschrijvingstermijnen houden we nu rekening met een structurele last van € 1 miljoen per jaar. We stellen u voor om deze middelen vanaf 2023 te reserveren ten laste van de algemene middelen en jaarlijks in eerste instantie toe te voegen aan de reserve Dekking Kapitaallasten. Zodra de investering is afgerond bepalen we de definitieve afschrijvingslast. Daarnaast stellen we u voor om in 2023 een voorbereidingskrediet van € 1 miljoen beschikbaar te stellen voor de planstudie.

Beïnvloedbare mutaties

a. Meerkosten aanpassing Kuinre

Naar aanleiding van uw motie is onderzoek verricht naar de gevolgen van de herinrichting van de N351 met een snelheidsregime van 50 km/uur. Zoals aangegeven in onze brief 2020/0077932 leidt de aanpassing tot extra kosten. Er is een aanvullend budget van € 1,1 miljoen nodig.

Wij stellen u voor dit aanvullend benodigd budget beschikbaar te stellen vanuit de Algemene reserve. De investering in de N351 is een investering in eigen infrastructuur. Omdat de aanpak van de N351 een lopend project is, stellen wij voor om voor de gehele investering het oude regime te hanteren. Daarom stellen wij u voor om het aanvullend benodigde budget van € 1,1 miljoen in 2021 toe te voegen aan de bestaande reservering in Reserve Dekking Kapitaallasten voor de N351.

b. Rondweg Weerselo

De oorspronkelijke kostenraming voor de Rondweg Weerselo, waarop het beschikbare budget is gebaseerd, dateert uit 2005. In 2020 is deze kostenraming geactualiseerd. Uit de geactualiseerde ramingen blijkt dat bij gelijkblijvende scope de provinciale bijdrage in totaal € 16 miljoen bedraagt. Dit is fors hoger dan in 2005 is geraamd en dat komt mede doordat het budget niet is geïndexeerd. Recent is met de gemeente Dinkelland gesproken over een versobering van de plannen. Uitkomst hiervan is dat voorgesteld wordt een tunnel te laten vervallen en op een andere locatie een fietsoversteek in plaats van een fietstunnel aan te leggen. Hier wordt een aanvullende verkeersanalyse voor verricht om te bezien of dit past binnen provinciaal beleid. Naar verwachting zal het provinciale tekort hiermee beperkt blijven tot € 2,63 miljoen.

Wij stellen u voor de scope van het project aan te passen. De aanpak van de rondweg Weerselo is een investering in eigen infrastructuur. Omdat het een lopend project is, stellen wij voor om voor de gehele investering het oude regime te hanteren. Daarom stellen wij u voor om het aanvullend benodigde budget van € 2,63 miljoen in 2021 toe te voegen aan de bestaande reservering in Reserve Dekking Kapitaallasten voor de rondweg Weerselo.

c. Vloedbeltverbinding

In het coalitieakkoord hebben wij afgesproken dat een goed provinciaal wegennet noodzakelijk is voor de bereikbaarheid in Overijssel. De Vloedbeltverbinding (rondweg Zenderen) is daarin een belangrijk onderdeel en is daarom expliciet opgenomen in het coalitieakkoord. Inmiddels is het MER onderzoek naar de Vloedbeltverbinding vastgesteld en dit heeft geleid tot een voorkeurstracé 'bundeling A1/A35'. De kosten daarvan worden geraamd op € 50 miljoen. Met de partners in de regio wordt nu gekeken hoe deze nieuwe verbinding financieel kan worden gerealiseerd. Van de provincie wordt daarbij een bijdrage verwacht van € 40 miljoen.

De Vloedbeltverbinding betreft een nieuwe investering in eigen infrastructuur. Conform de uitgangspunten investeren in infrastructuur stellen wij daarom voor de 'afschrijvingsmethodiek' te hanteren. De afschrijvingstermijn bedraagt 30 jaar. Samen met een voorlopige, geringe reservering voor beheer en onderhoud leidt dat vanaf 2023 tot een structurele last van € 1,5 miljoen. Met het toepassen van de afschrijvingsmethodiek kan de incidentele reservering vrijvallen.

Wij stellen u voor om vanaf 2023 structureel € 1,5 miljoen te reserveren voor de investering in de Vloedbeltverbinding, waarvan € 1,33 miljoen voor de structurele afschrijvingslast op de investering en het overige voor beheer en onderhoud. Voor de definitieve besluitvorming leggen we u een separaat investeringsvoorstel voor. Daarnaast stellen we voor de incidenteel gereserveerde middelen bij deze Perspectiefnota vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene reserve. Rekening houdend met de afdracht van € 0,2 miljoen voor de Ondergrondse verkabeling (2020/1100066) kan € 13,4 vrijvallen vanuit de Algemene reserve KvO.

d. Faunaknelpunten

Als eigenaar van provinciale wegen zijn wij verplicht om maatregelen te nemen om aanrijdingen met beschermde dieren zoveel mogelijk te voorkomen. In onze reactie op de motie 'Waar is de wildtunnel N737' (Tatterstal, c.s. 2019) hebben wij aangegeven in beeld te brengen wat het kost om de (overige) urgente faunaknelpunten op te lossen en u hierover bij deze perspectiefnota te informeren. Onze oorspronkelijke ambitie was dat we binnen drie jaar de 10% meest urgente

faunaknelpunten wilden oplossen. Dit zijn 17 faunaknelpunten. Om deze ambitie te realiseren is € 5,4 miljoen benodigd. Met het oog op ons budgettair perspectief is ons voorstel om de faunaknelpunten gefaseerd aan te pakken. Dit betekent dat wij de komende 6 jaar de 10 meest urgente faunaknelpunten aanpakken. Hiervoor is in totaal € 3 miljoen benodigd.

Het betreft een investering in eigen infrastructuur. Conform de uitgangspunten investeren in infrastructuur stellen wij daarom voor de 'afschrijvingssystematiek' te hanteren. De afschrijvingslasten bedragen, uitgaande van een afschrijvingstermijn van gemiddeld 30 jaar, structureel € 0,1 miljoen. De bijbehorende dagelijkse beheer- en onderhoudslasten zullen op termijn ook € 0,1 miljoen bedragen. Wij stellen u voor om in 2021 een investeringskrediet van € 3 miljoen beschikbaar te stellen en vanaf 2022 structureel € 0,2 miljoen te reserveren voor de aanpak van 10 faunaknelpunten. Wij stellen voor de precieze toedeling van de lasten te verwerken bij de Begroting 2022.

e. Fiets

De provincie Overijssel zet samen met gemeenten stevig in op de realisatie van snelle fietsroutes en hoofd fietsroutes. Onlangs is in samenwerking met het Rijk, provincies, gemeenten en andere instellingen een Nationaal Toekomstbeeld Fiets opgesteld. Wij willen graag bijdragen aan dit toekomstbeeld.

Wij stellen u voor om in elk geval € 2 miljoen incidenteel extra te investeren in eigen fietsinfrastructuur. Omdat het nieuwe eigen infrastructuur betreft stellen we voor om conform de uitgangspunten investeren in infrastructuur de 'afschrijvingssystematiek' te hanteren. Dit leidt, uitgaande van een afschrijvingstermijn van gemiddeld 30 jaar en een bedrag voor beheer en onderhoud, tot een structurele last van € 0,1 miljoen. Wij stellen u voor dit bedrag vanaf 2023 te reserveren en de precieze toedeling van de lasten te verwerken bij de Begroting 2022.

Onze oorspronkelijke ambitie was om tevens € 4 miljoen cofinanciering beschikbaar te stellen voor gemeentelijke fietsprojecten. Met het oog op ons budgettair perspectief is ons voorstel om nu echter geen extra beslag te leggen op de Algemene Reserve. Wel stellen we voor om eventuele extra meeropbrengsten vanuit de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting ook in te zetten voor deze cofinanciering op fietsprojecten. Bij het coalitieakkoord is afgesproken meeropbrengsten vanuit de opcenten MRB in te zetten voor verkeersveiligheid. Wij voorzien dat de meeropbrengsten mogelijk hoger zullen uitvallen dan waar we bij het coalitieakkoord rekening mee hebben gehouden. Wij stellen voor om deze eventuele extra meeropbrengsten vanuit de Motorrijtuigenbelasting ook beschikbaar te kunnen stellen voor fietsprojecten. Deze investeringen dragen namelijk ook in grote mate bij aan de verkeersveiligheid. Bij uw akkoord komen we hier bij de Monitor 2021-II, wanneer we een eventuele meevaller ramen, op terug.

f. Europese lobby

Maximale benutting van EU-middelen vraagt aan onze kant om cofinanciering, maar ook sterke regionale samenwerking en lobby. Onlangs zijn de nieuwe Integrale Public Affairs Agenda en de Europa agenda 2021 – 2027 vastgesteld. In deze agenda's staan de Overijsselse ambities en prioriteiten in de Europese lobby en samenwerking voor de komende jaren uitgelijnd. Onze personele ruimte/capaciteit is echter te beperkt om in te zetten op alle beoogde lobbytrajecten. Wij achten extra personele inzet de komende jaren daarom nodig.

Onze oorspronkelijke ambitie was om structureel € 0,25 miljoen beschikbaar te stellen. Met het oog op ons budgettair perspectief en de keuzes die een volgende coalitie te maken heeft ten aanzien van de structurele begroting, is het voorstel om alleen deze periode incidenteel aanvullende middelen vrij te maken. Wij stellen u voor om in de periode 2021-2024 incidenteel in totaal € 0,5 miljoen beschikbaar te stellen voor extra personele inzet op de Europese lobby. Dit betekent wel dat de inzet deze periode lager is dan gewenst en niet structureel is geborgd. Op de precieze jaarlijkse verdeling van de middelen komen we terug in de reguliere P&C cyclus.

g. Toekomstgerichte erven

In het programma Toekomstgerichte Erven zetten erfcoaches zich in om eigenaren in het landelijk gebied te ondersteunen bij het maken van plannen voor de toekomst van hun erf. Er is veel vraag naar erfcoaches die onafhankelijk meedenken over de toekomst van het erf. Ook gemeenten zijn tevreden over de samenwerking binnen Toekomstgerichte Erven. Dit is ook gebleken uit de evaluatie. De financiering, en daarmee het programma, stopt echter in principe per 1 januari 2022.

Wij achten het gezien de positieve ervaringen en onder meer de belangrijke link met de aanpak stikstof wenselijk om het programma voort te zetten. Om het programma ongewijzigd voort te zetten is in de jaren 2022-2023 een totale investering van € 2 miljoen benodigd.

Met het oog op ons budgettair perspectief stellen wij voor het ambitieniveau bij te stellen. Door deze bijstelling zullen we minder ervencoaches kunnen inzetten en dat heeft tot gevolg dat minder gesprekken gevoerd kunnen worden ten opzichte van het huidige aflopende programma. Wij onderzoeken de mogelijkheid om binnen het toekomstig programma Natuur en/of het vervolg van de aanpak Stikstof aanvullende inzet op het programma Toekomstgerichte Erven te organiseren.

Wij stellen u voor incidenteel € 1,125 miljoen beschikbaar te stellen voor de voortzetting van het programma Toekomstgerichte erven (€ 0,75 miljoen in 2022 en € 0,375 in 2023).

h. Gastvrij Overijssel / MarketingOost

De provincie Overijssel heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in een structuur van loketten voor ondernemers en professionele uitvoeringsorganisaties. Eén daarvan is MarketingOost. In Overijssel werken toeristische marktpartijen samen in de netwerkorganisatie 'Gastvrij Overijssel', waarbij MarketingOost een belangrijke schakel is. De Provincie Overijssel ondersteunt financieel via het programma Gastvrij Overijssel.

Bij de Herprioritering van de structurele begroting, als onderdeel van de Begroting 2020, is voor MarketingOost een structureel bedrag beschikbaar gesteld van € 0,425 miljoen. Een aanzienlijk deel van provinciale bijdrage voor Gastvrij Overijssel en Marketing Oost is echter incidenteel gefinancierd. Continueren van de huidige inzet zou een aanvullende jaarlijkse bijdrage vergen van circa € 0,3 miljoen in 2021, € 0,7 miljoen in 2022 en € 0,7 miljoen in 2023.

Met het oog op ons budgettair perspectief stellen we voor bewust te kiezen in de samenwerkingsverbanden die we financieel ondersteunen en scherp te zijn op de structurele verwachtingen die we wekken bij incidentele intensiveringen. Wel houden we rekening met lopende afspraken op de korte termijn. Daarom stellen we voor deze periode het ambitieniveau bij te stellen en in totaal € 1,0 miljoen beschikbaar te stellen. Daarmee is deze periode minder beschikbaar voor Gastvrij Overijssel en MarketingOost dan voorheen en valt het beschikbare bedrag de volgende periode terug naar € 0,425 miljoen. Wij doen dit uiteraard in goed overleg met de betrokken partijen. Wij stellen voor incidenteel voor de periode 2021-2023 € 1,0 miljoen beschikbaar te stellen en dit toe te voegen aan het KvO budget voor Gastvrij Overijssel.

i. Economic Boards

Ondernemers, onderwijs en overheid werken in de regio (Zwolle, Twente en Clean Tech) samen in de Economic Boards. Onze bijdrage aan de Boards is incidenteel verwerkt in onze Begroting en bedroeg tot en met 2020 € 0,3 miljoen per jaar.

Met het oog op ons budgettair perspectief stellen wij voor onze bijdrage gefaseerd af te bouwen. Wij stellen u voor om voor de Economic Boards in de periode 2021-2023 in totaal nog incidenteel € 0,6 miljoen beschikbaar te stellen, waarbij de bijdrage gefaseerd wordt afgebouwd (€ 0,3 miljoen in 2021, € 0,2 miljoen in 2022 en € 0,1 miljoen in 2023).

j. Zoetwatervoorziening Oost-Nederland

Op 3 december 2020 heeft het Regionaal Bestuurlijk overleg Rijn-Oost het maatregelenpakket vastgesteld voor de 2e fase van het programma Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON), onderdeel van het landelijke Deltaprogramma Zoetwater. Vanuit het Rijk wordt vanuit het Deltafonds 25% bijgedragen aan het nieuwe ZON-programma voor de periode 2022-2027. De overige 75% moet worden gefinancierd vanuit de regio. Met name terreinbeherende organisaties zijn nauwelijks in staat om zelf cofinanciering te leveren en zijn daarom grotendeels afhankelijk van subsidies van bijvoorbeeld provincie en waterschappen om de ambities binnen het programma ZON waar te kunnen maken. Daarom hebben zij een beroep gedaan op waterschappen en provincie voor een bijdrage aan de benodigde cofinanciering.

Onze ambitie is om alle benodigde watermaatregelen rond natuurgebieden te nemen en de omvorming naar klimaatbestendig loofbos te realiseren. Er is momenteel € 3,5 miljoen beschikbaar voor genoemde provinciale maatregelen binnen ZON voor 2022-2027 (€ 2 miljoen vanuit investeringsvoorstel Hitte, Droogte, Wateroverlast en € 1,5 miljoen vanuit reguliere watergelden) terwijl een bedrag van € 5,825 miljoen nodig is. Er is dus aanvullend incidenteel € 2,3 miljoen benodigd.

Met het oog op ons budgettair perspectief stellen wij voor de cofinanciering gefaseerd te regelen. Wij stellen u voor om deze coalitieperiode incidenteel € 1,15 miljoen aanvullend beschikbaar te stellen voor cofinanciering van het programma ZON. Wij zien kansen dit bedrag deze periode verder aan te vullen door in te zetten op Europese cofinanciering. Eventueel resterend benodigd budget zal moeten worden gevonden in de periode 2024-2027.

k. Agenda bodem en ondergrond

Met het convenant bodem en ondergrond (2016-2020) zijn met het Rijk afspraken gemaakt over de bodemsanering, bodembeheer en bodem in relatie tot maatschappelijke opgaven. Deze afspraken hebben geleid tot een provinciaal programma 2016-2020. Uit dit programma is ook de beleidsontwikkeling gefinancierd (€ 180.000 per jaar). Voor de komende periode worden opnieuw afspraken gemaakt met het Rijk. In de komende periode, en bij invoering van de Omgevingswet (2022) blijft de provincie Overijssel verantwoordelijk voor een deel van de bodemsanering, grondwater en beleidsvorming voor bodem en ondergrond. De beschikbare rijksmiddelen zijn beperkt, waarbij het meeste deel gelabeld wordt uitgekeerd (vanaf 2021). Het Rijk stelt wel middelen beschikbaar voor de uitvoering van de spoedeisende bodemsaneringen en aanpak van risico locaties met PFAS en diffuus lood, maar niet voor de beleidsontwikkeling van bodem en ondergrond. De concept agenda bodem en ondergrond fungeert als het vervolg op het bestaande programma bodem voor de periode 2021-2025.

Ten behoeve van beleidsontwikkeling voor bodem en ondergrond stellen wij voor om in de periode 2021-2023 in totaal incidenteel € 0,25 miljoen beschikbaar te stellen. Met het oog op het budgettair perspectief is dit bedrag ten opzichte van de vorige periode naar beneden bijgesteld (met € 95.000).

l. Niet-vitale vakantieparken

In 2018 zijn met de gemeenten in het Vechtdal pilots opgestart om ervaringen op te doen bij de aanpak van niet-vitale vakantieparken. Als vervolg hierop is in 2020 burgemeester Vroomen van de gemeente Ommen bereid gevonden om als kwartiermaker een 'provincie dekkende aanpak voor niet vitale vakantieparken' op te stellen.

Onze ambitie is om samen met gemeenten alle niet-vitale vakantieparken te vitaliseren en daarmee uitvoering te geven aan de motie 'Verloedering vakantieparken' (Hof c.s. 2017). Om onze ambitie waar te maken is een provinciale bijdrage van € 0,885 miljoen benodigd, rekening houdend met een bijdrage van ruim € 0,3 miljoen vanuit het Ondernemingsfonds. Met het oog op ons budgettair perspectief stellen we voor een lagere ambitie te hanteren en maximaal € 0,45 miljoen beschikbaar te stellen. Dit betekent wel dat substantieel minder parken geïntaliseerd of getransformeerd kunnen worden. Ook het ondernemingsvraagstuk kan daardoor minder stevig en integraal ter hand worden genomen.

Wij stellen u voor om voor in de periode 2021-2023 incidenteel € 0,45 miljoen beschikbaar te stellen voor de provinciedekkende aanpak niet-vitale vakantieparken.

m. Programma basisvaardigheden

In december 2020 heeft SER Overijssel het adviesrapport Nieuwe kansen met basisvaardig Overijssel aan de provincie aangeboden. SER constateert dat de vele huidige inspanningen niet voldoende zijn om een significante verbetering te realiseren. De basisvaardigheden werden tot nu toe door ons opgepakt als een onderdeel van de wettelijke taak in ondersteuning bibliotheken. Het huidige beleidsprogramma Taal Werkt! voor het vergroten van basisvaardigheden in Overijssel loopt in 2021 af. We stellen voor het programma een vervolg te geven voor de periode 2022-2024 en in totaal € 1,76 miljoen beschikbaar te reserveren. Wij leggen na de zomer een separaat investeringsvoorstel aan u voor.

n. Verlengen noodsteun culturele sector

Bij het voorstel Overijsselse Aanpak Coronacrisis heeft u besloten noodmaatregelen te treffen om de culturele basisinfrastructuur in stand te houden en de kosten tot een maximum van € 5 miljoen te dekken vanuit de Algemene Risicoreserve. In 2020 heeft u in totaal € 3,4 miljoen noodsteun beschikbaar gesteld. Onder andere door compensatie van het Rijk zal een deel hiervan terugvloeien naar de Algemene Risicoreserve. Vanwege de lockdown eind vorig jaar en begin dit jaar zal ook in 2021 verlenging van onze steunmaatregelen nodig zijn om de instellingen de crisis door te helpen. Wij stellen voor om net als in 2020 steun te verlenen aan instellingen waar wij als provincie hoofdsubsidiënt zijn (zie onderstaande lijst). Ten opzichte van

vorig jaar gaat het wel om minder instellingen. Ook verwachten we dat de schade lager zal uitvallen dan vorig jaar. Wij stellen voor in totaal € 0,75 miljoen vanuit de Algemene Risicoreserve beschikbaar te stellen in 2021. Ook deze noodsteun zullen wij in IPO verband indienen ter compensatie door het Rijk.

Culturele instellingen
1. Oranjevereniging St. Jans klooster (Bloemencorso)
2. Natura Docet Wonderryck Twente Denekamp
3. Museum de Fundatie
4. Memory en Vrijheidsmuseum Nijverdal
5. RIBO
6. Monumentenwacht
7. Stichting IJsselbiënnale
8. Dickens/Boekenmarkt
9. Rijnbrink
10. Bevrijdingsfestival Overijssel
11. Art Brut Biënnale (=nieuw)
12. Ribs and Blues Festival Raalte
13. OKTO

o. Aanvullende reservering volgende coalitieperiode

Op dit moment hebben we € 40 miljoen incidenteel gereserveerd voor de volgende coalitieperiode. Met het oog op het financieel perspectief en de ontwikkelingen waar in de volgende coalitieperiode rekening mee moet worden gehouden, stellen wij voor om aanvullend € 10 miljoen te reserveren. Daarmee komt het gereserveerde bedrag voor de volgende coalitieperiode uit op € 50 miljoen. Dit kan mede vanwege de incidentele vrijval van de reservering voor de Vloedbeltverbinding.

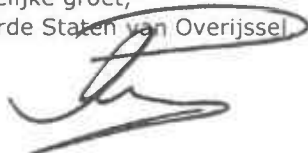
Overige financiële mutaties

Naast bovengenoemde ontwikkelingen verwerken we ook een aantal autonome ontwikkelingen in het budgetair perspectief. Deze lichten we toe in het hoofdstuk financiën van de perspectiefnota.

Voorstel

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage I verwoord.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel

voorzitter, A.P. HEIDEMA

secretaris, N. VERSTEEG

Ontwerpbesluit nr. PS/2021/1103154

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 18 mei 2021 kenmerk 2021/0129340

besluiten:

1. De Perspectiefnota 2022 vast te stellen.
2. De uitgangspunten met betrekking tot investeringen in infrastructuur vast te stellen (bijlage III) en daarmee voor de budgettaire verwerking:
  - a. Bij vervangingsinvesteringen vast te houden aan de huidige systematiek en de benodigde structurele middelen op een gemiddelde vervangingsopgave de komende 15 jaar te baseren.
  - b. Bij nieuwe investeringen in eigen infrastructuur de 'afschrijvingsmethodiek' toe te passen en dus de structurele afschrijvingslasten ten laste te laten komen van het meerjarige structurele saldo. Voor lopende investeringen de systematiek niet te wijzigen.
  - c. Bij investeringen in activa van derden vast te houden aan de huidige systematiek en dus uit te blijven gaan van een eenmalige bijdrage.
3. Alle niet-beïnvloedbare mutaties vast te stellen en als onderdeel daarvan:
  - a. Vanwege de onzekerheid in de ontwikkelingen van het provinciefonds voorlopig geen accresraming te verwerken vanaf 2022.
  - b. Vanwege de jaarlijkse mogelijkheid tot aflossen de rente-inkomsten vanuit de hybride lening aan de BNG jaarlijks voortaan als incidentele baat in de begroting op te nemen.
  - c. De storting in de AFR ten behoeve van de afdekking van de lening aan Enexis terug te brengen van € 2,5 miljoen naar € 1,1 miljoen per jaar.
  - d. Het structurele budget voor vervangingsinvesteringen vanaf 2022 ook te indexeren.
  - e. Voor de vervanging van de Zwartewaterbrug vanaf 2023 structureel € 1 miljoen te reserveren en in 2023 een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 1 miljoen.
  - f. Voor de aanleg van een bediencentrale voor bruggen in Noordwest Overijssel vanaf 2022 structureel € 0,6 miljoen te reserveren en in 2021 een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 1,9 miljoen.
  - g. Voor het werkschip de buffel in 2021 incidenteel € 0,58 miljoen te reserveren en een aanvullend investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 0,58 miljoen.
  - h. Voor de risicoreservering van de N307 in 2021 een aanvullend investeringskrediet van € 1,7 miljoen beschikbaar te stellen en eenzelfde bedrag toe te voegen aan de RDKA.
4. Alle beïnvloedbare mutaties vast te stellen en daarmee:
  - a. Voor de meerkosten aanpassing Kuinre in 2021 een aanvullend investeringskrediet van € 1,1 miljoen beschikbaar te stellen en eenzelfde bedrag toe te voegen aan de RDKA.
  - b. Voor de rondweg Weerselo de scope van het project aan te passen als voorgesteld, in 2021 een aanvullend investeringskrediet van € 2,63 miljoen beschikbaar te stellen en eenzelfde bedrag toe te voegen aan de RDKA.
  - c. Voor de Vloedbeltverbinding vanaf 2023 € 1,5 miljoen structureel te reserveren onder een gelijktijdige incidentele vrijval van € 13,4 miljoen vanuit de Algemene reserve KvO ten gunste van de Algemene Reserve.
  - d. Voor de 10 meest urgente faunaknelpunten vanaf 2022 structureel € 0,2 miljoen te reserveren en in 2021 een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 3 miljoen.
  - e. Voor investeringen in fiets vanaf 2023 structureel € 0,1 miljoen te reserveren en eventuele extra meeropbrengsten van de opcenten MRB vanuit verkeersveiligheid ook beschikbaar te stellen voor cofinanciering van fietsprojecten.

- f. Voor Europese lobby in de periode 2021-2024 incidenteel € 0,5 miljoen voor personeelslasten beschikbaar te stellen.
  - g. Voor toekomstgerichte erven incidenteel € 0,75 miljoen in 2022 en € 0,375 miljoen in 2023 toe te voegen aan de uitvoeringsreserve KvO ten gunste van prestatie 2.4.1.
  - h. Voor Gastvrij Overijssel / MarketingOost incidenteel € 1,0 miljoen beschikbaar te stellen en toe te voegen aan de uitvoeringsreserve KvO ten gunste van prestatie 5.4.1 voor de periode 2021 - 2023.
  - i. Voor Economic Boards incidenteel € 0,3 miljoen in 2021, € 0,2 miljoen in 2022 en € 0,1 miljoen in 2023 beschikbaar te stellen en toe te voegen aan prestatie 5.5.1.
  - j. Voor Zoetwatervoorziening Oost-Nederland in 2021 incidenteel € 1,15 miljoen beschikbaar te stellen en toe te voegen aan de uitvoeringsreserve KvO ten gunste van prestatie 1.2.2.
  - k. Voor agenda bodem en ondergrond in 2021-2023 incidenteel € 0,25 miljoen beschikbaar te stellen op prestatie 1.1.3.
  - l. Voor de aanpak van niet-vitale vakantieparken in 2021-2023 incidenteel € 0,45 miljoen beschikbaar te stellen op prestatie 1.3.2.
  - m. Voor het programma basisvaardigheden in 2022-2024 in totaal € 1,76 te reserveren en toe te voegen aan de Algemene reserve KvO.
  - n. De noodsteun voor de culturele sector te verlengen en in 2021 € 0,75 miljoen beschikbaar te stellen vanuit de Algemene risicoreserve en toe te voegen aan prestatie 6.2.1.
  - o. Voor de volgende coalitieperiode aanvullend € 10 miljoen te reserveren binnen de Algemene reserve.
5. De 13de wijziging van de Begroting 2021, overeenkomstig bijlage II vast te stellen.
6. Het budgetair perspectief 2021 – 2025 vast te stellen.

Zwolle,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,

Bijlage II: overzicht budgettaire gevolgen van de 13^e wijziging van de Begroting 2021

Perspectiefnota 2022

(bedragen x € 1.000)

Volg-nummer	Kern-taak	Beleids-doel	Prestatie	I/S	Omschrijving	2021			2022			2023			2024			2025			
						Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
<i>Niet Beïnvloedbare mutaties</i>																					
1	20				Rente BNG Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten		781	781		468	468										
2	20				AFR storting Enexis Financiering- en algemene dekkingsmiddelen S - programmakosten (Nog toe te delen baten en lasten)	-1.400		1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400	
					I - programmakosten (Nog toe te delen baten en lasten)	1.400		-1.400	1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400
					I - programmakosten (Algemene Financieringsreserve deelneming Enexis)	-1.400		1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400	-1.400		1.400	
3	20				Indexeringen Financiering- en algemene dekkingsmiddelen S - programmakosten (Algemene baten & lasten Nog te verdelen indexeringen)	1.200		1.200	5.550	800	4.750	5.550	800	4.750	5.550	800	4.750	5.550	800	4.750	
					I - personeelskosten (Algemene baten & lasten Nog te verdelen indexeringen)				165	5	160		95	5	90	30	5	25	30	5	
4	20				Dividenden diverse deelnemingen Financiering- en algemene dekkingsmiddelen S - programmakosten		1.295	1.295					3.136	3.136		3.556	3.556		3.556		
					I - programmakosten		864	864					2.091	2.091		2.371	2.371		2.371		
5	20				Eerdere vrijval AFR Lening Enschede Financiering- en algemene dekkingsmiddelen I - programmakosten (Algemene Financieringsreserve)		4.000	4.000		4.000	4.000										
6		div. div.			Toevoegen jaarschijf 2025 S - programmakosten													140	140		
					I - programmakosten													1.404	1.404		
7	4	4.7	4.7.2		Storting in Voorziening beheer en onderhoud Functionerende provinciale infrastructuur S - programmakosten				1.960		1.960	1.960		1.960	1.960		1.960	1.960		1.960	
8	20				Zwartwaterbrug (Investeringskrediet 2023 +/- € 1 miljoen) Financiering- en algemene dekkingsmiddelen S - programmakosten (Nog toe te delen baten en lasten)								1.000	1.000	1.000		1.000	1.000		1.000	
9	20				Bediencentrale bruggen (Investeringskrediet 2021 +/- € 1,9 miljoen) Financiering- en algemene dekkingsmiddelen S - programmakosten (Nog toe te delen baten en lasten)				600		600	600		600	600		600	600		600	
10	3	3.1	3.1.4		Beveiliging informatiesystemen BI12 Behouden en vergroten biodiversiteit S - programmakosten				160		160	160		160	160		160	160		160	
11	10	10.0	10.0.0		Omgevingswet: Digitaal stelsel Bedrijfsvoering S - personeelskosten				80		80	80		80	80		80	80		80	
12	10	10.0	10.0.0		Omgevingswet: Informatieproducten Bedrijfsvoering S - programmakosten				200		200	200		200	200		200	200		200	
13	3	3.1	3.1.7		Databank Fauna en Flora Behouden en vergroten biodiversiteit S - programmakosten	85		85	180		180	150		150	10		10				
14	5	5.3	5.3.3		TecBase Aantrekkelijke vestigingslocatie S - programmakosten	280		280	50		50	50		50	50		50		50		
15	3	3.3	3.3.1		Interprovinciale aanpak stikstof Duurzaam samengaan natuur & economie I - programmakosten				77		77										
	20				Financiering- en algemene dekkingsmiddelen I - programmakosten (Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel)				77		77										
					I - programmakosten (Uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel)				77		77										

Bijlage II: overzicht budgettaire gevolgen van de 13^e wijziging van de Begroting 2021

Perspectiefnota 2022

(bedragen x € 1.000)

Volg-nummer	Kern-taak	Beleids-doel	Prestatie	I/S	Omschrijving	2021			2022			2023			2024			2025					
						Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo			
16	7	7.1	7.1.6	I	<i>Bevrijdingsfestival</i> Goed openbaar bestuur in Overijssel - programmakosten				50		50-	250		250-									
17	20			I	<i>Werkship de Buffel</i> (Investeringskrediet 2021 +/- € 0,580 miljoen) Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Nog toe te delen baten en lasten)	580		580-															
18	20			I	<i>Risicoreservering N307 (extra storting RDKA)</i> (Investeringskrediet 2021 +/- € 1,7 miljoen) Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Reserve dekking kapitaallasten activa)	1.700		1.700-															
<i>Beïnvloedbare mutaties</i>																							
19	20			I	<i>Meerkosten aanpassing Kuinre</i> (Investeringskrediet 2021 +/- € 1,1 miljoen) Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Reserve dekking kapitaallasten activa)	1.100		1.100-															
20	20			I	<i>Rondweg Weerselo</i> (Investeringskrediet 2021 +/- € 2,63 miljoen) Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Reserve dekking kapitaallasten activa)	2.630		2.630-															
21	20			I	<i>Vloedbeltverbinding (vrijval AKvO Goede Bereikbaarheid)</i> Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel)	13.400	13.400	13.400															
22	20			S	<i>Vloedbeltverbinding</i> Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Nog toe te delen baten en lasten)							1.500		1.500-	1.500		1.500-	1.500		1.500-	1.500		1.500-
23	20			S	<i>Faunaknelpunten</i> (Investeringskrediet 2021 +/- € 3,0 miljoen) Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Nog toe te delen baten en lasten)				200		200-	200		200-	200		200-	200		200-	200		200-
24	20			S	<i>Fiets</i> Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Nog toe te delen baten en lasten)							100		100-	100		100-	100		100-	100		100-
25				I	<i>Europese lobby</i> Ontwikkelen: een toekomstbestendig landbouw- en voedselsysteem - personeelskosten	166		166-	166		166-	166		166-	166		166-	166		166-	166		166-
26	20	2.4	2.4.1	I	<i>Toekomstgerichte erven</i> Duurzaam landelijk gebied - programmakosten				750		750-	375		375-									
				I	Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel)				750	750		375	375										
				I	- programmakosten (Uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel)				750	750		375	375										
27	20	5.4	5.4.1	I	<i>Gastvrij Overijssel / MarketingOost</i> Vrijtijdseconomie als banenmotor - programmakosten	1.000		1.000-															
				I	Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel)	1.000	1.000																
				I	- programmakosten (Uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel)	1.000	1.000																
28	5	5.5	5.5.1	I	<i>Economic Boards</i> Krachtig MKB - programmakosten	300		300-	200		200-	100		100-									

Bijlage II: overzicht budgettaire gevolgen van de 13^e wijziging van de Begroting 2021

Perspectiefnota 2022

(bedragen x € 1.000)

Volg-nummer	Kern-taak	Beleids-doel	Prestatie	I/S	Omschrijving	2021			2022			2023			2024			2025		
						Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
29	20				Zoetwatervoorziening Oost-Nederland Financiering- en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel) I - programmakosten (Uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel) I		1.150	1.150												
30	1	1.1	1.1.3		Agenda bodem en ondergrond Goede ruimtelijke ordening I - programmakosten I		85	85	85		85	85			85					
31	1	1.3	1.3.2		Niet-vitale vakantieparken Vraaa & aanbod woninonen in evenwicht I - programmakosten I		100	100	250		250	100			100					
32	20				Programma basisvaardigheden (laaggeletterdheid) Financiering- en algemene dekkingsmiddelen I - programmakosten (Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel) I		1.760	1.760												
33	20				Aanvullende reservering volgende coalitieperiode Financiering- en algemene dekkingsmiddelen I - programmakosten (Algemene reserve) I - programmakosten (Algemene reserve; oormerking volgende coalitieperiode) I		10.000	10.000	10.000		10.000	10.000								
34	6	6.2	6.2.1		Verlengen noodsteun culturele sector Breed en professioneel cultureel aanbod I - programmakosten I - programmakosten (Algemene risicoreserve) I		750	750	750		750	750								
<i>Saldi Perspectiefnota 2022</i>																				
35	20				Financiering en algemene dekkingsmiddelen I - programmakosten (Algemene reserve) I		8.114	8.114	4.280		4.280									
Totaal structurele exploitatiewijzigingen						165	1.295	1.460	7.580	800	6.780	10.150	2.336	12.486	10.010	2.756	12.766	10.140	2.756	12.896
Totaal incidentele exploitatiewijzigingen						37.871	39.331	1.460	3.397	2.407	990	1.921	1.336	3.257	30	2.366	2.396	1.434	2.366	3.800
Totaal exploitatiewijzigingen						38.036	38.036		10.977	3.207	7.770	12.071	3.672	15.743	10.040	5.122	15.162	11.574	5.122	16.696

LEGENDA

nr. omschrijving

- 1 Ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer
- 2 Milieu en energie
- 3 Vitaal platteland
- 4 Mobiliteit
- 5 Regionale economie
- 6 Culturele infrastructuur en monumentenzorg
- 7 Kwaliteit openbaar bestuur
- 8 Gebiedsontwikkelingen
- 9 Sociale kwaliteit
- 10 Bedrijfsvoering
- 20 Algemene dekkingsmiddelen

Lasten: - = verlaging   Baten: - = verlaging   Saldo: - = financiële ruimte neemt af
 + = verhoging   + = verhoging   + = financiële ruimte neemt toe
 = baten -/- lasten

I/S: betreft incidentele lasten & baten (I) of structurele lasten & baten (S) conform uitgangspunten Begroting 2019, Overzicht incidenteel / structureel

Bijlage III Financiële uitgangspunten investeringen in infrastructuur

Algemeen

1. Wij vinden het in principe logisch dat de lasten die verbonden zijn aan investeringen worden gekoppeld aan de periode waarin de investering wordt gebruikt. Een afschrijvingsmethodiek waarbij we afschrijvingen met structurele middelen dekken is dus in principe een logische optie voor investeringen in infrastructuur. Deze systematiek is ook conform het BBV.
2. Wij zijn ons ervan bewust dat bij een dergelijke methodiek grote investeringen in het heden zorgen voor niet beïnvloedbare structurele afschrijvingslasten in de toekomst. Dat kan de flexibiliteit van de begroting op lange termijn onder druk zetten. Daarom vinden we dat we terughoudend moeten zijn met het toepassen van deze methodiek.
3. Wij zijn ons ervan bewust dat bij een dergelijke methodiek grote investeringen leiden tot een financieringsvraagstuk en mogelijk leiden tot de noodzaak om vreemd vermogen aan te trekken. Hoewel we daar ten aanzien van de financiering van infrastructuur in principe welwillend tegenover staan, vinden we dat we ook hierbij terughoudend moeten zijn. Er zijn meer opgaven die tot vergelijkbare financieringsvraagstukken kunnen leiden en dat vraagt om een integrale afweging. Om die afwegingen te kunnen maken zijn zorgvuldig balansmanagement en een gedegen liquiditeitsprognose nodig.
4. Wij houden voorlopig vast aan de bestaande afschrijvingstermijnen in onze financiële verordening. De technische levensduur van infrastructuur wordt op dit moment wel hoger ingeschat. Daarom onderzoeken we, ook in landelijk overleg, of er aanleiding is om deze termijnen aan te passen.

Toelichting

1. *Met onze huidige systematiek dekken we de afschrijvingslasten van al onze investeringen vóóraf volledig af. Op het moment van investeren storten we de volledige (toekomstige) kapitaallasten af in de reserve Dekking Kapitaallasten Activa. We hebben dus wel structurele afschrijvingslasten in de begroting staan, maar deze dekken we vanuit de reserve Dekking Kapitaallasten.*
2. *Als we onze huidige methodiek loslaten en een afschrijvingsmethodiek toepassen dan vindt er in feite een verschuiving van incidenteel naar structureel plaats. In plaats van een incidentele afdekking vooraf (in de reserve) dekken we de afschrijvingslasten structureel. Dit legt een structureel beslag op de meerjarige begroting. Gezien de ontwikkeling van de provinciale financiën, waarbij we reeds verwachten dat de druk op onze structurele begroting toeneemt, is het verstandig om hier terughoudend mee om te gaan.*
3. *Met onze huidige systematiek, waarbij we middelen vóóraf afstorten in een reserve, zorgen we in feite direct voor een financiering van de investeringen vanuit eigen vermogen. Als we een afschrijvingsmethodiek toepassen dan doen we de investering in het heden (die moet worden gefinancierd) en komt de dekking in feite pas later. Het effect dat dan optreedt is vergelijkbaar met een hypotheek. Dat we mogelijk vreemd vermogen moeten aantrekken hangt af van de ontwikkeling van onze liquiditeitspositie. Hoewel op dit moment financiering vanuit overtollige liquiditeiten mogelijk is, zal dit over een aantal jaren niet zo te zijn. Daarbij zijn er meer vraagstukken die een beroep doen op onze financieringscapaciteit en daarmee de kans vergroten dat we vreemd vermogen zullen moeten aantrekken.*
4. *We zijn voorzichtig met het verlengen van onze afschrijvingstermijnen, opdat we niet uitgaan van een te optimistisch beeld.*

Vervangingsinvesteringen

1. Wij houden voor vervangingsinvesteringen vast aan de huidige systematiek en baseren de benodigde structurele middelen op een gemiddelde vervangingsopgave de komende 15 jaar. Daarmee streven we naar 'grip' en 'stabiliteit' ten aanzien van de structurele lasten voor vervangingsinvesteringen.
2. Wij constateren dat we op dit moment niet op het gewenste niveau van structurele middelen zitten. Op basis van de theoretische doorkijk over de komende 60 jaren is daarnaast de verwachting dat het benodigde structurele budget na de termijn van 15 jaar nog sterk gaat toenemen. Wij streven ernaar om in de komende jaren de gemiddeld benodigde structurele middelen af te stemmen op de berekende opgave en op te nemen in de begroting.
3. Wij zorgen ervoor dat de beschikbare budgetten voor vervangingsinvesteringen meegroeien met de kostprijsontwikkelingen. Daarom indexeringen we jaarlijks bij de perspectiefnota de budgetten voor vervangingsinvesteringen.
4. Wij houden een keer per vier jaar bij het BIK de uitgangspunten voor het bepalen van de vervangingsopgave tegen het licht. Daarbij kijken we 15 jaar vooruit en houden we onder andere rekening met technische ontwikkelingen.
5. Wij constateren dat de huidige afschrijvingslasten voor (vervangings)investeringen laag zijn, omdat deze investeringen in het verleden in 1x zijn afgeschreven. De komende jaren zullen de afschrijvingslasten toenemen en op de lange termijn rond het gemiddelde van de vervangingsinvesteringen liggen. Doordat we vasthouden aan de huidige systematiek en dus middelen afstorten in een reserve, bouwen we de komende jaren een reserve op die in feite tevens fungeert als financieringsreserve.
6. Wij maken een uitzondering op deze uitgangspunten voor de Zwartewaterbrug. Ondanks dat de vervanging van de Zwartewaterbrug in feite een vervangingsinvestering is, hanteren we de uitgangspunten van 'nieuwe investeringen in eigen infrastructuur'.

Toelichting

1. *Doordat we voor vervangingsinvesteringen vasthouden aan de huidige systematiek, geven we direct voor een belangrijk deel invulling aan het 'terughoudend' omgaan met de opties van afschrijven. Dit is ook verdedigbaar, omdat het loslaten van de huidige systematiek op de lange termijn tot continu stijgende structurele lasten én een aanzienlijke financieringsvraag zal leiden. Het vasthouden aan de huidige systematiek geeft zekerheid en stabiliteit.*
2. *De huidige structurele ruimte is niet toereikend om de volledige benodigde middelen te regelen. We streven ernaar om de structureel benodigde budgetten te regelen, maar zien hierbij ook een relatie tot de meer integrale afweging over de inzet van onze structurele begroting. Deze afweging hoort primair thuis bij de volgende coalitie.*
3. *Op dit moment indexeren we onze budgetten voor vervangingsinvesteringen niet. Dit is niet logisch omdat de ramingen worden gebaseerd op huidige kostprijzen en in de tussentijd sprake is van kostprijsstijgingen.*
4. *Bij het BIK wordt de vervangingsopgave voor de korte termijn bepaald. Dat gebeurt op basis van schouw. Dat is ook het moment om technologische en andere ontwikkelingen mee te nemen in nieuwe ramingen. Dat kan leiden tot hoger, maar ook lagere ramingen.*
5. *Omdat we in het verleden (vervangings)investeringen in 1x afschreven, hebben we nu een lage structurele last in onze begroting en 'ontbreekt' deze activa op onze balans. De komende jaren zal dit drastisch veranderen en zal een veel groter structureel bedrag nodig zijn voor de afschrijvingslasten. Door nu uit te gaan van een gemiddeld benodigd bedrag voor de*

komende 15 jaar, regelen we (een aanzienlijk deel van) de benodigde structurele dekking op de lange termijn. Zie ook punt 1. Op de korte termijn betekent het wel dat we meer structurele dekking dan afschrijvingslasten hebben. Daardoor neemt de reserve de komende jaren flink toe. Zoals opgenomen onder punt 5 creëren we op die manier in feite een financieringsreserve van onze eigen wegen.

- 6. De Zwartewaterbrug vergt een aanzienlijke investering en zou binnen de huidige systematiek direct een forse budgetvraag betekenen. Het is qua omvang een uitzondering binnen ons areaal. Om deze reden stellen we voor de vervangingsinvestering te behandelen als een nieuwe investering in eigen infrastructuur.*

Nieuwe investeringen in eigen infrastructuur

1. Wij gaan voor nieuwe investeringen in eigen infrastructuur uit van de afschrijvingsmethodiek. Dat betekent dat we voor nieuwe investeringen de structurele afschrijvingslasten in de begroting ramen en géén incidentele dekking vooraf. Dit doen we vanuit de filosofie dat investeringen in eigen infrastructuur op de lange termijn ook vervanging en dus structurele middelen vragen.
2. Wij houden het structurele saldo beheersbaar. Daarom verwerken wij een structurele last ter dekking van de afschrijvingslast binnen de vierjaarstermijn van de begroting in het budgettair perspectief, ook als de afschrijvingslast pas na die vier jaar daadwerkelijk gaat lopen. Zolang de afschrijvingslast niet loopt, reserveren we deze middelen.
3. Wij behouden de optie om wel vooraf incidenteel middelen te reserveren voor de afdekking van de afschrijvingslasten als de type investering of onze budgettair perspectief daar aanleiding toe geeft. Dat geeft ook ruimte om bijvoorbeeld bijdragen van derden via de reserve te laten lopen.
4. Wij werken de optie uit om een splitsing aan te brengen van de middelen in de Reserve Dekking Kapitaallasten. Daarbij streven we naar een helder onderscheid tussen middelen die bestemd zijn voor de afschrijving van nieuwe investeringen en de middelen die gereserveerd zijn voor de afdekking van afschrijvingen voor vervangingsinvesteringen. De uitwerking voorzien we bij de Begroting 2022.
5. Wij gaan op het moment van vaststellen van het investeringsbesluit uit van de kostprijs op het moment van aanleggen van een weg. We houden dus bij voorbaat rekening met indexeringen. Bij vertraging in de investering vangen we hogere kostprijzen in eerste instantie op binnen het project. Waar dat niet mogelijk is indexeren we dergelijke investeringsbudgetten bij de Perspectiefnota.
6. Wij berekenen op het moment van het investeringsbesluit de beheer en onderhoudskosten voor het nieuwe actief. Deze nemen we mee in de berekening van de totaal benodigde structurele last. Met dezelfde redenering als onder 3 verwerken we deze last ook binnen de vierjaarstermijn in het budgettair perspectief.
7. Wij rekenen eventuele financieringslasten toe aan de nieuwe investeringen in infrastructuur. Dit is van toepassing op het moment dat we de investeringen niet met eigen liquiditeit kunnen financieren – en dus vreemd vermogen zullen moeten aantrekken.
8. Wij ontwikkelen de komende periode een investeringsagenda, in eerste instantie voor infrastructuur, op basis waarvan een integrale afweging tussen nieuwe investeringen gemaakt kan worden.

Toelichting

- 1. Het toepassen van de afschrijvingsmethodiek is het meest logisch voor nieuwe investeringen in eigen infrastructuur. Als de afschrijving van het actief is afgerond, dan zal de areaaluitbreiding leiden tot een hogere vervangingsopgave. Het structurele budget kan daar dan voor worden benut.*
- 2. Sommige investeringsbeslissingen lopen een aantal jaren vooruit op de investering zelf en dus het moment waarop de afschrijvingslast daadwerkelijk in de begroting wordt opgenomen. Soms valt dat moment buiten de vierjaarstermijn van de begroting. Om zicht te houden op het structurele saldo naar de toekomst verwerken we de structurele last binnen die vierjaarstermijn. Zolang de afschrijvingslast niet loopt reserveren we het structurele budget. De nadere uitwerking van deze systematiek vindt plaats bij de Begroting 2022.*
- 3. We doen veel relatief kleine investeringen in infrastructuur vanuit bestaande structurele beleidsbudgetten of als onderdeel van een breder programma. Ook ontvangen we daarop regelmatig bijdragen van derden. Vanuit praktisch oogpunt kan het logisch zijn om in die gevallen te kiezen voor een incidentele afdekking van de afschrijvingslasten vooraf. Ook kan het zijn dat het structurele saldo simpelweg geen ruimte biedt om de structurele lasten te kunnen dekken, het vooraf incidenteel dekken van de afschrijvingslast is dan een optie.*
- 4. Met een onderscheid in de systematiek is ook een scheiding in de reserve verstandig.*
- 5. Het komt geregeld voor dat de aanleg van infrastructuur vertraagt. Met stijgende kostprijzen kan een investeringsbudget daarmee ontoereikend zijn geworden. Om te stimuleren dat wegen binnen de termijn worden aangelegd kan vastgesteld worden dat eventuele indexatie door vertraging opgevangen dient te worden binnen het project.*
- 6. Net als bij de afschrijvingslasten zullen de lasten voor beheer en onderhoud pas gaan lopen na voltooiing van de investering. Ook hiervoor zal vooraf in het budgettair perspectief rekening mee moeten worden gehouden. Eventuele per saldo te hoge dotaties zullen bij de actualisatie van de voorziening weer leiden tot een incidentele of mogelijk structurele vrijval.*
- 7. Bij een afschrijvingsmethodiek is het, zoals opgenomen onder de algemene uitgangspunten, aannemelijk dat er een financieringsvraag ontstaat en vreemd vermogen moet worden aangetrokken. Dit brengt financieringslasten met zich mee. Het is verstandig hier bij een investeringsbesluit al rekening mee te houden.*

Investerings in activa van derden

1. Wij gaan voor investeringen in activa van derden uit van de huidige systematiek. Dergelijke investeringen zien wij als een subsidie en activeren wij dus niet.
2. Wij streven in alle gevallen naar afspraken over onze bijdragen waarbij de derde verantwoordelijk is voor indexeringen, structurele beheer- en onderhoudslasten en mogelijke vervangingsinvesteringen.
3. Wij ontwikkelen de komende periode een investeringsagenda op basis waarvan een integrale afweging tussen nieuwe investeringen gemaakt kan worden.

Toelichting

- 1. Het is conform het BBV toegestaan om ook investeringen in activa van derden te activeren en af te schrijven. Mede gezien de algemene uitgangspunten kiezen we er nu voor om bij deze categorie investeringen niet uit te gaan van een afschrijvingsmethodiek.*
- 2. De cofinanciering die wij beschikbaar stellen moet zoveel mogelijk een eenmalig en vast bedrag zijn. We willen voorkomen dat we later geconfronteerd worden met extra lasten.*